

Все це слід враховувати навчаючи учнів розв'язку задачі. Один з найважливіших моментів полягає в тому, щоб діти самостійно могли знаходити зв'язки між даними та робити первинний аналіз задачі, виділяючи відоме і невідоме.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Басангова Р.Е. Стимулювання пізнавальної діяльності учнів в ході розв'язування задач // Поч. школа. – 1989. – №1. – С. 40-44.
- 2.Заїка А., Богданович М. Учням про задачу і процес її розв'язування // Початкова школа. – 2000. – № 11. – С. 28-29.
- 3.Захарова А. М. Розвивальне навчання математики в початковій школі // Психол. і педагогіка, 2010. – №1. – С. 21-27.
- 4.Король Я. А. Розв'язування текстових задач різними способами // Актуальні проблеми розбудови національної освіти. Ч. III. – Херсон, 2000. – С. 76 - 78.
- Логачевська С., Каганець Т. Вчись розв'язувати задачі: Практичний посібник для 4 (3) класу. – К.: Початкова школа, 2001. – 160 с.
- 5.Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. – К.: Абрис, 2007, – 416 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Єрмак Катерина Вадимівна студентка 4-го курсу факультету психології та соціальної роботи, спеціальність „Початкова освіта” Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Початкова школа знаходиться на передових засадах реформування національної освіти. Чи

буде цікавим навчання для дітей? Чи комфортно буде навчатися маленькому школяру? Саме ці та

інші питання непокоять кожного, хто пов'язаний зі школою, як державним інститутом.

Кожен вчитель з перших днів навчання намагається відразу зацікавити дітей, викликати в них інтерес, дати можливість всім розкрити свої здібності, допомогти подолати труднощі. Це зробити нелегко. І тут кожному учителю потрібно показати себе кваліфікованим спеціалістом.

Урок математики – складна, цілісна, динамічна система змісту навчального матеріалу й організації роботи з ним, яка насамперед спрямовується на засвоєння матеріалу, зазначеного в темі уроку. Мета уроку збігається в цілому з метою навчального процесу.

Особливо актуальним є застосування на уроках математики дидактичних ігор. Адже саме дидактичні ігри, ігрові заняття і прийоми

підвищують ефективність сприймання школярами навчального матеріалу, урізноманітнюють їхню навчальну діяльність, вносять у неї елемент цікавості.

Розвиток пізнавального інтересу в початкових класах є фундаментальною основою подальшого навчання і розвитку пізнавальної самостійності. На уроках, щоб викликати потяг до пізнання, потрібно використати масу засобів: фільми, записи музики, картини, таблиці, а головне: розповідь учителя, його підготовка до уроків, підбір матеріалу, вибір вправ та завдань.

Щоб одна й та ж сама гра не набридала, потрібно через певний час вносити в неї деякі зміни, ускладнюючи завдання, враховуючи засвоєний матеріал, індивідуальні особливості дітей.

Уся навчально-виховна робота з математики з дітьми-шестилітками повинна ґрунтуватися на принципі гра-навчання, гра-виховання, оскільки в цьому віці гра для дітей – серйозна діяльність. Заняття, на яких діти оволодівають звуковою системою рідної мови, як і інші, перетворюються в цікаві вправи ігрового характеру.[3]

Сьогодні, в час відродження національної системи виховання, дуже важливо залучати до процесу формування особистості дитини українські традиційні дитячі ігри. Національні дитячі ігри дуже глибокі своєю мудрістю, містять у собі величезний виховний потенціал. Вони добре сприймаються дітьми, а за формою і за змістом найповніше відповідають ментальності української дитини.

Використовувати дидактичні ігри у навчальному процесі раджу усім педагогам, тому що метою такої гри є ніщо інше, як допомогти малим школярам навчитись планувати свою роботу; організовано працювати; учитись запитувати і відповідати; пізнавати не лише себе, але й інших; аналізуючи, знаходити головне; правильно доводити свою думку; доповнювати, продовжувати, завершувати; учитись порівнювати; йти від причини до наслідку; навчитись контролювати й оцінювати.[4]

Сучасна психологія визнає, що гра охоплює всі періоди життя людини. Це важлива форма її життєдіяльності, а не вікова ознака. З грою людина не розлучається все життя, змінюються лише її мотиви, форми проведення, ступінь вияву почуттів та емоцій. Розробкою теорій дитячих ігор, з'ясуванням ролі, структури і значенням гри для виховання і навчання дітей займалися психологи Ж.Піаже, Л.С.Виготський, О.М.Леонт'єв, Д.Б.Ельконін та інші. А.С.Макаренко вважав ігри такими ж важливими для розвитку дитини, як для дорослого справжню працю. Однак, зазначав він: «Тільки та гра є педагогічно цінною, в якій дитина активно діє, мислить, будує, комбінує, моделює людські взаємини. За цих умов вона може грати у різні ролі – бути командиром, виконавцем, творцем, знаходити умови для виявлення своїх здібностей та життєвої активності».[6]

Гра, як відомо, є найприроднішою і найпривабливішою діяльністю молодших школярів. Ще К.Д.Ушинський писав: «Зробити серйозне заняття для дитини цікавим – ось завдання початкового навчання. Кожна здорова дитина потребує діяльності і до того ж серйозної діяльності... З перших же уроків

привчайте дитину полюбити свої обов'язки й знаходити приємність в їх виконанні» [5; 3].

Якщо спочатку учень зацікавиться лише грою, то дуже швидко його вже цікавитиме пов'язаний з нею матеріал, в нього виникне потреба вивчити, зрозуміти, запам'ятати цей матеріал, тобто він почне готуватися до участі у грі. Гра дає змогу легко привернути увагу й тривалий час підтримувати в учнів інтерес до тих важливих і складних предметів, властивостей і явищ, на яких у звичайних умовах зосередити увагу не завжди вдається. Наприклад, одноманітне розв'язування прикладів стомлює дітей, виникає байдужість до навчання. Проте розв'язування цих самих прикладів у процесі гри «Хто швидше?» стає для дітей вже захоплюючою, цікавою діяльністю через конкретність поставленої мети – в кожного виникає бажання перемогти, не відстати від товаришів, не підвести їх, показати всьому класу, що він вміє, знає. Правильно побудована цікава дидактична гра збагачує процес мислення індивідуальними почуттями, розвиває саморегуляцію, тренує вольові якості дитини. Її цінність передусім в тому, що вона виконує роль емоційної розрядки, запобігає втомі дітей, знижує гіподинамію.[2.9]

Потреба у грі ніколи не зникне в людини. Для дитини особлива цінність гри полягає не тільки в тому, що вона дає їй можливість як загального, так і фізичного, духовного зростання, а й у плані підготовки до різних сфер життя. Гра для дитини, особливо в молодшому шкільному віці, наділена ще й дослідницьким змістом, який дає змогу моделювати все те, що існує поза грою. Саме через гру дитина швидше знайомиться з правилами та нормами спілкування з оточенням – із світом природи, з людьми; швидше опановує навички і звички культурної поведінки.

Будь-яка інструментовка ігор виправдана ще й психологічно: у грі дитина безтурботна, психологічно розкута і таку більше, ніж коли-небудь, здатна на повне вираження свого індивідуального “Я”. Важливим стає таке завдання для вчителів початкових класів, як дати можливість кожній дитині через гру самовиразитися, самореалізуватися як у процесі навчання, так і в позаурочний час.[6.3]

Гра прищеплює позитивні риси характеру: дисциплінованість, розумові здібності, ініціативу, кмітливість, стриманість, винахідливість, рішучість, організованість. Гра розвиває фантазію, інтуїцію, волю, пам'ять, вчить напружувати зусилля, керувати собою, дотримуватися правил поведінки.

Вчить добре той, хто вчить зрозуміло і захоплено. Суть дидактичної гри полягає в розв'язуванні пізнавальних завдань, сформульованих в цікавій, привабливій і популярній формі. Це дає змогу вчителю добитися розуміння математичних понять і, отже, зацікавити учнів математикою. Математичні ігри – це той інструмент, за допомогою якого відточується розум дитини, розвиваються його пізнавальні сили, нахили і здібності.[4.1]

Література

1. Адруховець Л. Ігрова педагогіка // Завуч.. – 2004. - № 1 (187). – С.6-16.
2. Артемова Л.В. Вчися граючись. - К.: Томіріс, 1990.
3. Воробйова С. Дидактичні ігри в процесі навчання // Рідна школа. – 2002.- №5.- С. 46-49.
4. Бухичева О. Дидактические игры и дети / О. Бухичева // Учитель. – 2006. - №1. – С. 62- 64.
5. Микитинська М.І., Мацько Н.Д. Математичні ігри в 1 – 3 класах. – Київ: Радянська школа, 1980. – 128 с.
6. Посаченко І.М. Ігрові методи у навчальному процесі / І.М. Посаченко // Рідна школа. – 1992.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К. : Абрис, 1997. – 416 с. 13. +
8. Томікін О. Гра у становлення особистості дитини // Початкова школа - 1997 - 5 - С. 41-43.
9. Щербань П. Дидактичні ігри у навчально-виховному процесі // Початкова школа. – 1997. - № 9. – С.18-21

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ МОРФОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Н.В. Єрмак, аспірантка,
Бердянський державний педагогічний університет

Реформування освіти, яке в умовах сьогодення набуває радикальних змін, носить достатньо хвильовий характер і, на жаль, не в повній мірі відповідає принципам системності та логічної побудови. Прикладом цього можна вважати навчальні програми вивчення української мови, які щороку оновлюються. При цьому таке оновлення має ситуативно-фрагментарний характер. Зазначене висуває на перший план проблему ретельного аналізу програм вивчення української мови учнями основної школи за останні роки та окреслення основних проблем формування текстотворчих умінь учнів основної школи при виконанні зазначених програм.

Підґрунтям нашого дослідження виступають навчальні програми навчання української мови 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018 навчальних років.

При цьому саме окреслені навчальні програми для вивчення української мови учнями основної школи в ЗНЗ з українською мовою навчання можна вважати нормативно-правовою основою формування текстотворчих умінь учнів 5-9 класів з української мови.

Аналіз вивчення чинних програм дозволив виокремити основні навчальні програми та завдяки цьому побудувати еволюцію нормативно-правового забезпечення вивчення української мови учнями основної школи ЗНЗ з українською мовою навчання.